

UCHWAŁA NR III/23/24

Rady Gminy Mrągowo

z dnia 19 czerwca 2024r.

w sprawie: przyjęcia raportu z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 i efektów jego realizacji za rok 2023.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 609) w związku z art. 4¹ ust. 2 b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.)

Rada Gminy Mrągowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 i efektów jego realizacji za 2023 r. w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mrągowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Szarek

Załącznik
Do Uchwały Nr III/23/24
Rady Gminy Mrągowo
z dnia 19 czerwca 2024r.

**Raport z realizacji Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Mrągowo
na rok 2022-2025
i efektów jego realizacji za rok 2023**

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 przyjęty Uchwałą Nr LV/424/22 Rady Gminy Mrągowo z dnia 25 maja 2022r. określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy domowej. Uwzględnia zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia. Tworzy komplementarny system umożliwiający zsynchronizowanie działań różnych instytucji i osób fizycznych, poprzez spójną podstawę merytoryczną i prawną w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Gminny Program przedstawia zadania wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023r., poz. 2151 ze zm.) oraz art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r., poz.1939 ze zm.). Zgodnie z treścią tych ustaw zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wykonuje się przez odpowiednią realizację zadań społecznych gminy, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, poprzez działalność wychowawczą i informacyjną, ograniczanie dostępności do alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Program jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowania działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Mrągowo.

Zgodnie z art.4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi organ wykonawczy sporządza raport z realizacji programu i efektów podjętych działań, który przedkłada radzie gminy, w terminie do dnia 30 czerwca roku następnego po roku, którego dotyczy raport.

Sposoby realizacji zadań zawartych w programie dostosowane były do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne, osobowe i środki finansowe.

Celem programu było:

- 1.Podnoszenie świadomości lokalnej społeczności na temat zmiany postaw i postępowania wobec problemu nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.
- 2.Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz używania substancji psychoaktywnych na terenie gminy oraz zmniejszanie rozmiaru już istniejących.
- 3.Propagowanie w społeczności lokalnej zdrowego stylu życia ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież.
- 4.Odpowiedzialne kształtowanie polityki w zakresie zasad usytuowania i limitowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym kontrolowanie przestrzegania prawa.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Mrągowo na lata 2022-2025 realizowany był zgodnie z zaplanowanymi zadaniami.

Zadanie I

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz zagrożonych uzależnieniem.

Podjęte działania

I Prowadzenie punktu konsultacyjnego mającego na celu udzielanie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, DDA oraz ofiarom przemocy, w następujących formach: porady prawne, pomoc psychologiczna, terapia indywidualna i grupowa, grupy wsparcia, informacja, edukacja, coaching.

1. Diagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy wszystkim członkom (dorosłym i dzieciom).
2. Udzielanie konsultacji, informacji osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień behawioralnych.
3. Motywowanie osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych.
4. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia.
5. Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. rozmowy podtrzymujące, kierowanie do grup wsparcia po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia).
6. Rozpoznawanie zjawisk przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy.
7. Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.
8. Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji, poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.

II Szkolenia osób pracujących w punkcie konsultacyjnym i członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Efekty realizacji działań

Punkt konsultacyjny czynny był w 2023r. przez pięć dni w tygodniu. W punkcie konsultacyjnym świadczył usługi prawnik, psycholog, psychoterapeuta uzależnień, asystent rodziny, coach, Pełnomocnik do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z usług skorzystało 131 osób szukających pomocy związanej z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanej z przemocą domową, problemami wychowawczymi i rodzinnymi (bez uzależnień).

1. Terapeuta udzielał konsultacji, specjalistycznej pomocy psychologicznej Dorosłym Dzieciom Alkoholików i osobom uzależnionym oraz prowadził w każdy poniedziałek terapię indywidualną, a w każdy wtorek terapię grup i rodzin.

	Terapia indywidualna	Terapia grup	Terapia rodzin
Liczba osób, które skorzystały z terapii	28	25	3
Liczba spotkań z ofiarami przemocy	41	60	3
Łączna liczba spotkań z osobami korzystającymi z terapii	163	154	16

W ciągu roku z tego rodzaju porad skorzystało 36 osób:

1. uzależnionych od alkoholu – 28 osób, w tym sprawców przemocy - 10 osób,
2. współuzależnionych – 8 osób, w tym ofiar przemocy w rodzinie – 8 osób.

2.Prawnik udzielał informacji, konsultacji, porad prawnych, rozpoznawał i diagnozował zgłaszane problemy, udzielał wsparcia prawnego w każdy czwartek.

Łączna liczba godzin – 147.

W ciągu roku z porad skorzystało – 44 osoby, w tym:

1. uzależnionych od alkoholu -1 osoba,
2. współuzależnionych - 28 osób,
3. ofiar przemocy w rodzinie - 5 osób,
4. mających problem w rodzinie (bez uzależnień) – 10 osób.

3.Psycholog udzielał specjalistycznej pomocy psychologicznej ofiarom przemocy, dzieciom i młodzieży, Dorosłym Dzieciom Alkoholików i osobom uzależnionym w każdy piątek.

Łączna liczba godzin – 72.

W ciągu roku z tego rodzaju porad skorzystało 19 osób, w tym:

1. uzależnionych od alkoholu - 2 osoby,
2. współuzależnionych - 3 osoby,
3. ofiar przemoc – 2 osoby,
4. uzależnionych od narkotyków -1 osoba,
5. DDA – 1 osoba,
6. mających inne problemy kryzysowe w rodzinie – 10 osób, w tym 6 dzieci.

4. Coach prowadził z osobami dążącymi do pozytywnych zmian indywidualne sesje celem inspiracji i pomocy w budowaniu wartości postaw, rozwijania nowych zdolności zachowań, osiągnięcia zamierzonych celów, nowego sposobu myślenia, szukania rozwiązań i wychodzenia z kryzysu oraz motywacji do rozpoczęcia terapii lub pomocy w podjęciu decyzji o rozpoczęciu leczenia.

Łączna liczba godzin – 96.

W ciągu roku z porad skorzystało – 32 osoby, w tym:

1. uzależnionych od alkoholu - 3 osoby,
2. współuzależnionych - 3 osoby,
3. ofiar przemocy domowej - 10 osób,
4. sprawców przemocy – 1 osoba,
5. mających problem w rodzinie (bez uzależnień) – 15 osób.

Zadanie II

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Podjęte działania

1. Edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, pomoc psychologiczna w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia psychoterapii osób z DDA.
2. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i penetracja terenów zagrożonych alkoholizmem, narkomanią i przemocą domową.
3. Rozpatrywanie zgłoszeń oraz wniosków o leczenie odwykowe osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócenie spokoju lub porządku publicznego; uchylanie się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny.
4. Prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych ze zgłoszonymi przez rodzinę, Komendę Powiatową Policji w Mrągowie, pracownika socjalnego. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Kierowanie osób, które nie zgłosiły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie się leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych (psychologa i psychiatrę) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego.
6. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy.
7. Finansowanie diagnozy lekarskiej osób uzależnionych od alkoholu kierowanych przez sąd na leczenie odwykowe.
8. Ścisła współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej.
9. Prowadzenie lokalnej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.
10. Przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty skierowanej do członków rodziny z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków.
11. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc domową:

-organizowanie szkoleń osobom mających kontakt z osobami stosującymi przemoc w rodzinie na temat możliwości oddziaływać na sprawców przemoc, podejmowania interwencji na podstawie procedury "Niebieskiej karty",
-usprawnianie współpracy, w tym przepływu informacji między przedstawicielami różnych służb, w celu przeprowadzenia szybszej i skuteczniejszej interwencji wobec sprawców przemoc.

Efekty realizacji działań

Przeprowadzono 23 wywiady środowiskowe przez pracowników socjalnych w rodzinach osób uzależnionych, stosujących przemoc domową oraz prowadzono stały monitoring sytuacji w rodzinach objętych pomocą. Z pomocy prawnej i psychologicznej skorzystało 34 osoby uzależnione, 42 osoby współuzależnione, 25 ofiar przemoc, 1 osoba z DDA, 11 osób zostało objętych systematyczną psychoterapią.

W roku 2023 do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 14 wniosków o leczenie odwykowe. Zorganizowano 3 spotkania zespołu do rozmów z osobami uzależnionymi i przeprowadzono 11 rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego. Po przeprowadzonych motywujących rozmowach: 1 osoba dobrowolnie podjęła stacjonarne leczenie odwykowe, 7 osób uczęszcza na terapię grupową i indywidualną, 1 osobę skierowano na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, 1 wniosek złożono do Sądu Rejonowego w Mrągowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w stosunku do 5 osób podejmowane są działania motywujące.

Wobec 8 osób uzależnionych została podjęta procedura „Niebieskiej Karty”. 10 sprawców przemoc domowej było objętych systematyczną terapią. Osoby te uczęszczały na zajęcia grupowe i indywidualne.

Funkcjonariusze policji w trakcie interwencji domowych, gdzie były wszczynane procedury Niebieskiej Karty, stosowali wobec sprawców przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej.

W 2023 r. na terenie Gminy Mrągowo w trakcie podejmowanych interwencji w związku ze stosowaniem przemoc domowej, nie było przypadków odebrania dzieci z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemoc domowej. Funkcjonariusze policji podejmując interwencję w rodzinie, w której była wszczęta procedura "Niebieskie Karty" informowali osoby pokrzywdzone o instytucjach i organizacjach, do których można było zwrócić się o pomoc. Dzielnicowi z Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie w związku z realizacją procedury "Niebieskie Karty" na bieżąco przekazywali informacje do zespołu interdyscyplinarnego o podejmowanych działaniach dotyczących przemoc domowej. Na stronie Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie w zakładce "Przemoc w rodzinie-informator" zostały opublikowane dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także zakres realizowanych przez nie oddziaływać związanych z przeciwdziałaniem przemoc domowej. Kuratorzy sądowi realizowali zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizującym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Ww. aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach zespołu/grup, wymieniali się informacjami dotyczącymi rodzin i osób skazanych. Działalność pielęgniarki

środowiskowo - rodzinnej podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Mrągowo polegała na wymianie informacji o rodzinie.

W ramach prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w 2023 r. osoby pomagające z Zespołu Interdyscyplinarnego wspierały osoby pokrzywdzone, wzmacniały i zachęcały do odbudowania poczucia własnej mocy i sprawczości oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacji zagrożenia. Ważnym elementem procesu pomagania było budowanie sieci wsparcia społecznego w najbliższym otoczeniu ofiar. Zastosowanie procedury „Niebieskie Karty” zachęcały nie tylko osoby pokrzywdzone do poszukiwania możliwości poradzenia sobie z przemocą, ale także osoby pomagające do poszukiwania wspólnie z ofiarami przemocy domowej najlepszego rozwiązania, uwzględniania wszelkich możliwości pomocy oraz monitorowania przebiegu procesu pomagania.

Liczba wszystkich formularzy „Niebieskich Kart” - A w okresie sprawozdawczym od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wyniosła 14. Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie sporządzili 8 formularzy „Niebieskiej Karty”. Pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie wypełnił 1 formularz. Od pedagoga szkolnego z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mrągowie wpłynął 1 formularz „Niebieskiej Karty”- A i 1 formularz ze Szkoły Podstawowej w Bożem. Z innych zespołów interdyscyplinarnych przekazano 3 formularze. Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” poprzedzających rok sprawozdawczy wyniosła 2. Utworzono 12 Grup Diagnostyczno-Pomocowych do pracy z rodzinami, w których liczba osób niepełnoletnich w rodzinach, w okresie sprawozdawczym wyniosła 21. Wypełniono 9 formularzy „Niebieskiej Karty”- D ze sprawcami przemocy domowej i 12 formularzy „Niebieskiej Karty”- C z osobami doznającymi przemocy domowej.

Problemy w rodzinach objętych procedurą niebieskiej karty wynikały głównie z problemów opiekuńczo - wychowawczych i niewydolności wychowawczej rodziców, nadużywania przez domowników alkoholu oraz powielania stereotypów.

Celem zwiększenia świadomości i udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy, włączono się w ogólnopolską akcję promującą życie rodzinne bez przemocy "Biała Wstążka". Na stronie internetowej oraz tablicy informacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminy Mrągowo umieszczono informacje na temat uzależnienia od alkoholu i narkotyków, procedury leczenia odwykowego oraz lokalnej oferty skierowanej do członków rodzin z problemem przemocy domowej, w szczególności z problemem alkoholowym i uzależnieniem od narkotyków.

W realizację Programu włączyły się również wszystkie szkoły z terenu Gminy Mrągowo. 7 grudnia był „Dniem Białej Wstążki”. Tego dnia, uczniowie nosili przypięte białe wstążeczki, które były manifestem szkoły przeciw przemocy domowej. Uczniowie i rodzice wzięli udział w spotkaniu szkolnym „Wieczór gier i zabaw”. Przeprowadzono konkurs plastyczny pod hasłem „ Moja rodzina razem się trzyma”.

Na godzinach wychowawczych przeprowadzono pogadanki, dyskusje, scenki dramatyczne. Odbyły się również zajęcia profilaktyczne na temat:

- „Tolerancja na co dzień”
- „Moje prawa i obowiązki”
- „Jak rozładować emocje złości nie krzywdząc innych?”.

Ponadto szkoły organizowały „Dni Życzliwości ” propagując hasło – „Życzliwi na co dzień”. Uczniowie wykonali prace plastyczne „Serduszko dla przyjaciela” oraz plakat promujący dobroć i pomoc osobom z niepełnosprawnościami. Powstało również „Drzewko

życzliwości” głoszące sprzeciw wobec przemocy. Powstały też tablice informacyjne „Kodeks szkoły bez przemocy” z praktycznymi radami dotyczącymi zjawiska przemocy i tego, gdzie w przypadku jej wystąpienia, można szukać wsparcia i pomocy.

Szkoły w ramach współpracy z zespołem interdyscyplinarnym wymieniały się informacjami na temat funkcjonowania rodzin zagrożonych przemocą domową.

Ścisła współpraca z przedstawicielami różnych służb, w tym z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości (prokuratorzy, sędziowie, kuratorzy), Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, dyrektorami szkół podstawowych z terenu gminy Mrągowo zwiększała skuteczność podejmowanych działań w stosunku do osób uzależnionych oraz dawała możliwość niesienia pomocy potrzebującym, zmniejszenia rozmiaru problemu przemocy psychicznej, fizycznej i finansowej.

W roku 2023 Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie zatrzymała w policyjnych izbach dziecka 3 osoby nieletnie i w pomieszczeniach policyjnych 10 osób dorosłych nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia. Złożyła 6 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe osób uzależnionych i 8 „Niebieskich Kart” gdzie sprawcą przemocy była osoba uzależniona. Ponadto w ramach współpracy prowadzono edukację społeczną na temat bezpieczeństwa na drogach.

Pracownik socjalny złożył 2 wnioski o leczenie odwykowe, 1 wniosek Zespół Interdyscyplinarny, 2 wnioski kurator sądowy i 2 wnioski Prokuratura Rejonowa w Mrągowie,

Z pomocy materialnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 275 rodzin, z czego 7 rodzin objęto pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania przez co najmniej jednego członka rodziny. Na ten cel przeznaczono 10 965,43zł.

W 2023 r. członkowie zespołu interdyscyplinarnego i członkowie grup diagnostyczno-pomocowych uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- Szkolenie dla Zespołu Interdyscyplinarnego – nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 20.04.2023r. ;
- Szkolenie dotyczące zmian do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – 07.06.2023r.;
- Zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych Ustaw – praktyczne omówienie i porównanie do obecnego stanu prawnego. Jak zmiany wpłyną na dotychczasową pracę Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych – nowość. Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w świetle proponowanych zmian w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – nowość. – 22.08.2023r.;
- Szkolenie „Etapy pracy z osobami doznającymi przemocy domowej i stosujących przemoc domową” – 15-17.11.2023r.

W 2023 r. członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyli w szkoleniu na temat:

- „Zmiany w ustawie o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz najnowsze formy profilaktyki w świetle najnowszych zagrożeń społecznych”, „ Uzależnienia behawioralne”, „Przeciwdziałanie przemocy domowej – omówienie najnowszych zmian.” 18-21 września 2023r.

Zadanie III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dzieciom i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działalność na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Podjęte działania

1. Diagnozowanie, monitorowanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych występujących wśród mieszkańców Gminy Mrągowo.
2. Realizacja zajęć profilaktycznych w placówkach prowadzonych przez Gminę Mrągowo udzielających dzieciom i młodzieży profesjonalnej pomocy i opieki.
3. Dofinansowanie świetlicy środowiskowej w miejscowości Szestno w celu organizacji czasu wolnego dzieciom i młodzieży.
4. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do rodziców i nauczycieli, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
5. Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym. Podejmowanie działań edukacyjnych/lokalnych kampanii, upowszechniających w społeczeństwie wiedzę na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujących przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży.

Efekty realizacji działań

W szkołach podstawowych na terenie gminy Mrągowo przeprowadzono badania diagnostyczne. Uzyskane dane z badań określają problem alkoholowy, nikotynowy, narkotykowy wśród dzieci i młodzieży, jak również wskazują problem uzależnień behawioralnych. Pomiar dostępności oparty był na kilku wskaźnikach - ogólna ocena badanych, subiektywna reakcja na propozycję kupna lub używania tych substancji, a w przypadku napojów alkoholowych i papierosów podejmowania prób zakupu i ich skuteczność.

Badania diagnostyczne wykazały, że obecnie wśród młodzieży szkolnej nie stwierdza się dużego problemu uzależnień czy też nadużywania alkoholu, narkotyków czy palenia papierosów ale zauważalna jest skala eksperymentowania. 2% badanych pije alkohol raz w tygodniu, 2% pali systematycznie, 4% sięga po substancje psychoaktywne. 14% dostęp do narkotyków ocenia jako łatwy. 5% młodzieży twierdzi, że nie spotkała się z odmową sprzedaży papierosów i alkoholu. Wiedzę na temat uzależnień zdobywają głównie na zajęciach organizowanych w szkołach, tylko 11% badanych podaje, że rodzice rozmawiają z nimi na temat problemu uzależnień.

Z uwagi na fakt, iż najbardziej podatni na używanie środków psychoaktywnych są ludzie młodzi, najlepszym sposobem zapobiegania tym problemom jest zapewnienie młodzieży właściwych perspektyw. Najskuteczniejszymi strategiami profilaktycznymi są strategie angażujące szkołę i rodzinę. Tylko wtedy, gdy młodzież nauczy się rozumieć siebie i motywy swego postępowania, możliwe będzie zmniejszenie poszukiwania rozwiązań problemu za pomocą alkoholu i środków psychoaktywnych. Nadal więc należy systematycznie podejmować działania upowszechniające wśród uczniów styl życia promujący inne aktywności niż stosowanie używek. Należy prowadzić działania uświadamiające rodziców zwłaszcza w zakresie niebezpieczeństwa sięgania przez młodzież po alkohol i narkotyki.

Nowym zagrożeniem jakie niesie rozwój techniki jest Internet. Nieumiejętne korzystanie, brak wiedzy rodziców w tym zakresie doprowadza do cyberprzemocy, której następstwem są depresje i samobójstwa. Aby zbadać ten problem przeprowadzono badania diagnostyczne na trzech grupach wiekowych.

Z badań na grupie dzieci 7-10 lat wynika, że 18% dzieci spędza więcej niż 3 godziny przy komputerze, 42% korzysta z komputera w celu gry, 40% w celu zdobycia wiedzy a 4% bez konkretnego celu. 12% przyznaje, że rodzice nie limitują im czasu spędzonego przed komputerem. Większość dzieci słyszała o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet; nigdy nie zdarzyło się, żeby ktoś wbrew ich woli próbował usilnie z nimi rozmawiać; spotkać się. Dzieci nie podają danych przez Internet; nie komentują wypowiedzi na forum, żeby ośmieszyć/ sprawić przykrość innej osobie, nie wysyłają sms, żeby sprawić przykrość innej osobie, nie umieszczają zdjęć znajomym przedstawiającym zdjęcia innych osób w niekorzystnej sytuacji i nie wystawiają fałszywych ogłoszeń.

Z badań na grupie dzieci w wieku 11-16 lat wynika, że 28% z nich spędza więcej niż 3 godziny przy komputerze, 64% korzysta z komputera w celu gry, 28% w celu zdobycia wiedzy, a 37% bez konkretnego celu. 67% badanych przyznaje, że rodzice nie limitują im czasu spędzonego przed komputerem i nie interesują się tym co robią. Młodzież zawiera znajomości przez Internet, wchodzi na zakazane strony, wysyła i otrzymuje obraźliwe SMS - podało 26% badanych, umieszczono ich zdjęcie w niekorzystnej sytuacji – podało 14%, zostali obrażeni podczas gry - 59%, byli wyzywani na czacie - wskazało 39%, a zostali wykluczeni z grupy – podało 14% badanych.

Z badań prowadzonych na grupie rodziców wynika, że większość rodziców słyszała o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet, wstawianiem zdjęć swoich, dzieci czy rodziny. Mimo to, 99% rodziców stwierdziła, że posiada profil na portalach społecznościowych (Facebook, Instagram, Tik Tok) i umieszcza zdjęcia z wydarzeń rodzinnych. 70% badanych rodziców była na szkoleniu związanym z przemocą w Internecie jednak tylko 20% z nich blokuje niektóre strony, kontroluje telefon dziecka, o problemach związanych z przemocą dowiadują się najczęściej ze szkoły od wychowawcy i pedagoga. Najczęściej zaznaczane problemy to: ktoś wysłał SMS, który dokuczył dziecku – przyznało 26% badanych, ktoś komentował wypowiedzi na forum internetowym w taki sposób, że sprawił przykrość dziecku – wskazało 29%, ktoś wyzywał dziecko na czacie – wskazało 39%.

Jest to stan niepokojący, wymagający stałego monitoringu, przeprowadzania szkoleń nie tylko dla dzieci i młodzieży ale również dla rodziców i nauczycieli. Należy stale

uświadamiać i przypominać jak wiele szkód może przynieść uzależnienie behawioralne. Trzeba pamiętać, że profilaktyka przynosi najlepsze efekty wtedy, gdy współpracują: rodzina, szkoła i całe społeczeństwo.

W roku 2023r zorganizowano DNI PROFILKTYKI we wszystkich szkołach podstawowych z terenu Gminy Mrągowo. Firma Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki przeprowadziła warsztaty o emocjach dla dzieci w wieku przedszkolnym (5 i 6 latki) oraz warsztaty z zakresu profilaktyki uzależnień dla uczniów klas IV-V, rodziców i nauczycieli. Zajęcia rozpoczęły się 1 grudnia i trwały do 23 grudnia. Prowadzone były przez 2 trenerów, posiadających stosowne uprawnienia.

Łącznie **2 programy uniwersalne** - adresowane do całej grupy, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemu:

- program „Poruszające bajki o emocjach” – realizowany w grupach przedszkolnych,
- program “Debata”- realizowany w klasy IV – VI

oraz **1 program selektywny** - ukierunkowany na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka:

- program “Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” dla wybranej grupy uczniów SP w Szestnie, realizowany w dniach od 14 września do 14 grudnia 2023r.

Ponadto:

- 2 szkolenia dla nauczycieli Domowi Detektywi „Jaś i Małgosia”
- 1 szkolenie rady pedagogicznej w Szkole Podstawowej w Szestnie, na temat: „Dopalacze, alkohol, papierosy, e – papierosy, narkotyki – profilaktyka uzależnień” - realizator - Polskie Centrum Profilaktyki
- 3 warsztaty dla rodziców i nauczycieli dzieci biorących udział w warsztatach „Poruszające bajki o emocjach”

Liczba uczestników biorących udział w poszczególnych programach profilaktycznych:

- program „Poruszające bajki o emocjach.” – 62,
- program “Debata” – 79,
- program” Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” - 6
- program dla nauczycieli „Domowi Detektywi” – 16
- program dla nauczycieli : „Dopalacze, alkohol, papierosy, e – papierosy, narkotyki – profilaktyka uzależnień „,- 17
- warsztaty dla rodziców i nauczycieli – 108

W roku 2023 działała świetlica środowiskowa „ Stokrotka” w Szestnie (październik, listopad, grudzień). Opieką świetlicową objętych było 22 dzieci w wieku od 4 do 12 roku życia. Wśród uczestników było 6 dzieci z rodzin niepełnych, 4 dzieci z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową, 5 dzieci z rodzin wielodzietnych. Zajęcia świetlicowe odbywały się w godzinach 14:30 – 16:30 w poniedziałki, wtorki oraz piątki. Tematyka zajęć dotyczyła przede wszystkim rodziny, poprawnych relacji rodzinnych i rówieśniczych, wyrażania i kształtowania emocji, sposobów radzenia sobie z nimi oraz asertywności w profilaktyce uzależnień. Świetlica spełniając swoją funkcję opiekuńczą, starała się rozwijać umiejętności i uzdolnienia dzieci, wyzwalać ekspresję twórczą, poprzez odgrywanie scenek oraz kształtować sprawność ruchową, poprzez gry i zabawy ruchowe. Dzieci uczyły się współdziałania w grupie

i kształtowały umiejętność komunikowania się. Zaoferowano im uczestnictwo w różnorodnych formach zajęć, takich jak:

- ✓ plastyczne, techniczne i muzyczne
- ✓ gry i zabawy dydaktyczne
- ✓ zajęcia integrujące grupę
- ✓ zajęcia dydaktyczne podnoszące i usprawniające możliwości intelektualne
- ✓ zajęcia literackie (wspólne czytanie, opowiadanie treści, odgrywanie scenek)
- ✓ zajęcia audiowizualne (oglądanie bajek i filmów)

Podjęte przez wychowawcę świetlicy działania ukierunkowane zostały na rozwój zainteresowań wychowanków oraz zaspokajanie potrzeb opiekuńczo-wychowawczych. Zajęcia organizowane były tak, aby żadne dziecko nie odczuło dyskryminacji oraz braku akceptacji ze strony grupy. Wszystkie zajęcia miały wspólny cel – przeciwdziałanie przemocy i agresji, jak również profilaktykę niedostosowania społecznego, poprzez wspieranie indywidualnego rozwoju dziecka, kształtowanie pożądanych postaw społecznych, tworzenie atmosfery akceptacji i korygowanie niewłaściwych zachowań. W ramach zajęć realizowany był program dożywiania dzieci.

Ponadto w dniu 29.12.2021r pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim z siedzibą w Olsztynie a Gminą Mrągowo zawarto umowę o dofinansowanie projektu „Gmina Mrągowo wspiera mieszkańców”. Celem projektu było zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Mrągowo dla 25 rodzin z dziećmi (75 osób w tym , 43K, 32M, z czego 38 osób to dzieci) oraz 10 osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (6K,4M), które są zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, oraz ich otoczenie poprzez m.in. wsparcie rodziny, usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania oraz działania środowiskowe w okresie od stycznia 2022r do kwietnia 2023r.

W ramach projektu działały świetlice wiejskie w Szestnie, Marcinkowie, Grabowie, Użrankach i Wyszemborku. Na zajęcia uczęszczało: 9 dzieci w wieku do lat 4, 29 dzieci w wieku 5 – 18.

Zajęcia obejmowały:

1. Wsparcie psychologa dla dzieci – grupowe i indywidualne, dopasowane na bieżąco do zmieniających się potrzeb dzieci.
2. Zajęcia terapeutyczne i ćwiczenia psychomotoryczne, które poprzez zabawę stymulują usprawnianie psychiczne.

(Usprawnianie psychiczne polega na budowaniu zdolności nawiązywania kontaktów i współżycia z innymi, dostosowania do środowiska, w którym się żyje. Usprawnianie fizyczne to połączenie zajęć terapeutycznych z rehabilitacją, umożliwiając zachowanie sprawności fizycznej.)

Zajęcia były realizowane w małych grupach. Program każdej z sesji był układany w zależności od potrzeb i preferencji dzieci.

Formy terapii to m.in.: • Plastyka – malowanie, wycinanie, • Ruch – taniec, formy teatralne, zajęcia sportowe • Słowo – terapia w formie dyskusji, • Współpraca – terapia świetlicowa oparta na grach i zabawach, • Muzyka – słuchanie muzyki, śpiewanie, ćwiczenia rytmiczne, • Silwoterapia – kontakt z przyrodą, • Ergoterapia – terapia pracą, • Socjoterapia - terapia

zaburzeń zachowania i emocjonalnych w toku spotkań grup, gry i zabawy mające na celu poprawę sprawności fizycznej i psychicznej, zajęcia rekreacyjne.

3. Wyjazd psychoedukacyjny dla dzieci od 11 lat – dla 20 dzieci (zaplanowano i zrealizowano wyjazd 2 dniowy dla dzieci, podczas którego dzieci pracowały m.in. nad nauką: zachowań odważnych, asertywnej postawy, kształtowania poczucia własnej wartości, nauki nawiązywania, rozwijania i podtrzymywania relacji międzyludzkich, nauki sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i konfliktowymi, nauki prowadzącej do wyeliminowania zniekształceń poznawczych oraz nauki doskonalenia umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami.

4. Grupy zabawowe dla dzieci do lat 4 –spotkania dla 9 dzieci do lat 4 i ich rodziców (opiekunów) pod merytoryczną opieką wyszkolonego prowadzącego. W trakcie interakcji w grupie, najmłodszy uczyli się swoich emocji oraz kształtowali umiejętności społeczne. Rodzice zyskali możliwość nauki reagowania na różne zachowania dzieci, które uwzględniały granice postawione przez innych opiekunów.

5. Zajęcia adaptacyjne do przyjścia do żłobka i przedszkola – dla 9 dzieci przeprowadzono m.in. zabawy ruchowe, ogólnorozwojowe, umuzykalniające (gra na instrumentach), zabawy plastyczne i wiele innych dostosowane do wieku maluszków.

6. W projekcie zaplanowano także pracę animatorów lokalnych, którzy mieli za zadanie pobudzanie i podtrzymywanie aktywności rodzin, szczególnie dzieci i młodzieży, we wspólnych działaniach na rzecz swojej społeczności, zmiany postaw UP(Usprawnianie psychiczne) z: „to mi się należy” lub „i tak się nie uda” do postawy sprawczości. Działalność animatora jest szczególnie ważna dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami np. alkohol, ubóstwo, gdyż zachęcają dzieci do aktywnego działania i przeciwdziałają postawie biernej.

Korzystając z możliwości zorganizowania wyjazdu na wypoczynek letni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie w 2023 roku zgłosił 8 dzieci chętnych do skorzystania z tej formy pomocy. Organizatorem było Polskie Towarzystwo Krajoznawcze. Pobyt w całości sfinansowano ze środków Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty.

Programy wycieczek pozwoliły młodym Polakom lepiej poznać i zrozumieć historię swego kraju, docenić nasze dziedzictwo narodowe, rozwinąć postawę troski o dobro wspólne oraz szacunek dla własnego państwa, symboli i tradycji narodowych. Programy kolonii oparte na edukacji patriotycznej i obywatelskiej dzieci i młodzieży były dla uczestników wartościowym czasem wakacyjnego odpoczynku i samorozwoju, w tym również w zakresie wzmocnienia postaw prospołecznych i szacunku dla lokalnej tradycji i kultury, integracji społecznej mieszkańców wsi, promocji wolontariatu oraz kształtowania umiejętności zdrowego stylu życia, w tym profilaktyki uzależnień.

Ponadto pracownicy socjalni wraz z rodzinami z Gminy Mrągowo wzięli udział w XXV Warmińsko-Mazurskich Dniach Rodziny pod hasłem przewodnim: „Razem Tworzymy Rodzinę”. Wydarzenia te odbyły się w dniach:

- 28 maja 2023 r. w miejscowości Gązwa pod hasłem „Kolorowe Dni Rodziny w Gązwie”.
- 11 czerwca 2023 r. w Wyszemborku pod hasłem „Pokoleniowo na sportowo”.

Zadanie IV

1. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń oraz osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych.

2. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Podjęte działania

1. Udzielanie pomocy merytorycznej i organizacyjnej stowarzyszeniom, innym organizacjom pozarządowym, instytucjom i osobom fizycznym z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych.

2. Podejmowanie interwencji oraz występowanie przed sądem, jako oskarżyciel publiczny w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych.

Efekty podjętych działań

Udział w ogólnopolskiej kampanii „Ogranicz dostępność alkoholu”, celem przypomnienia sprzedawcom alkoholu o konieczności respektowania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i niesprzedawaniu alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Rozdanie ulotek, broszur i plakatów.

Skontrolowanie 6 punktów sprzedaży napojów alkoholowych celem przeprowadzenia oględzin i zaopiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na podstawie tych oględzin zaopiniowano pozytywnie 28 wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych i wydano 19 postanowień w detalu i 9 w gastronomii oraz 5 zezwoleń jednorazowych (3-przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia i 1 jednostce ochotniczej straży pożarnej).

Nie podejmowano interwencji oraz nie występowano przed sądem, jako oskarżyciel publiczny, ponieważ nie zachodziła taka potrzeba. Ze sprawozdań pokontrolnych wynikało, że sprzedawcy przestrzegają warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Posiadają ważne zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przestrzegają zasady nie podawania i sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim oraz osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości. Uwidocznione były informacje o szkodliwości spożywania alkoholu. Przestrzegana jest ustawa dotycząca zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych. Nie odnotowano zakłócania porządku publicznego w miejscu sprzedaży napojów alkoholowych i w najbliższej okolicy.

Wnioski i zadania do realizacji na rok 2024.

Analiza stanu problemów związanych z alkoholem i narkotykami oraz uzależnieniami behawioralnymi wykazała, że w roku 2022 jak i 2023 do najważniejszych działań podejmowanych i finansowanych przez gminę należało: zwiększenie dostępności

terapeutycznych dla uzależnionych i ich rodzin, dostęp do pomocy prawnej i psychologicznej, rozwój profesjonalnych form pomocy dzieciom wychowujących się w rodzinach alkoholowych, podnoszenie jakości realizowanych w szkołach programów profilaktycznych. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób związanych z profilaktyką i terapią uzależnień, podnoszenie umiejętności nauczycieli w kierunku wspomagania ucznia i realizacji programów profilaktycznych. Przygotowanie kadry do prowadzenia programu profilaktycznego „Domowi Detektywi”. Szkolenia i warsztaty skierowane do rodziców.

W przyszłym roku należy nadal prowadzić profilaktykę uniwersalną, tworząc przyjazny klimat szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywuje do osiągnięć uczniów i nauczycieli poprzez inicjowanie kampanii społecznych, działań profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych i środowiskowych.

Należy zastanowić się nad możliwością prowadzenia w klasach starszych zajęć cyklicznych, nie pojedynczych spotkań, tak jak udało nam się to zorganizować w przedszkolach w grupach 5 i 6 latków z powiązaniem szkolenia skierowanego do rodziców i nauczycieli. Programy profilaktyczne w szczególności powinny obejmować zarówno problemy wynikające z uzależnienia od gier komputerowych i Internetu, jak również kwestię przemocy i agresji rówieśniczej.

Należy prowadzić profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną rodziców dotyczącą używania substancji psychoaktywnych i cyberprzemocy.

Wskazane będzie ponowne uruchomienie w okresie letnim działalności świetlicy środowiskowej w Uźrankach oraz dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych w Szestnie.